

در حالی که نگاه سرمایه‌گذاران به نتیجه‌نشست اوپک پلاس و تحولات مذاکرات صلح روسیه و اوکراین دوخته شده، بهای نفت برنت در معاملات روز جمعه تغییر چندانی نداشت؛ اما بازار جهانی نفت در آستانه ثبت بدترین افت ماهانه خود از سال ۲۰۲۳ قرار گرفته‌است. به گزارش ایسنا، معاملات آتی نفت برنت برای تحویل در ماه آینده که روز جمعه منقضی می‌شوند، پس از افزایش ۲۱ سنتی در روز پنجشنبه، در معاملات کم‌حجم روز شنباری، بدون تغییر در ۶۲ دلار و ۳۴ سنت در هر بشکه باقی ماندند. قرارداد کاهش ترفوری به ۲ سنت کاهش ۶۲ دلار و ۸۵ سنت در هر بشکه بود. نفت وست تگزاس اینترمدیت آمریکا با ۲۵ سنت معادل ۰۶۰ درصد افزایش، ۵۹ دلار در هر بشکه بود. هر دو شاخص تحت تأثیر چشم‌انداز افزایش عرضه، در مسیر ثبت چهارمین کاهش ماهانه متوالی قرار دارند که طولانی‌ترین روند کاهش‌ی از سال ۲۰۲۳ است. سرمایه‌گذاران به مذاکرات برای توافق صلح روسیه و اوکراین چشم دوخته‌اند که ممکن است تحریم‌های غرب علیه نفت روسیه را لغو کند و به افزایش عرضه جهانی منجر شود که قیمت‌ها را کاهش می‌دهد. در این بین، دو نماینده از این گروه و یک منبع آگاه از مذاکرات اوپک پلاس به‌روشنرز گفتند: «اوپک پلاس احتمالاً در جلسه روز یکشنبه، سطح تولید نفت را بدون تغییر باقی خواهد گذاشت و بر سر مکانیسمی برای ارزیابی حداکثر ظرفیت تولید اعضا توافق خواهد کرد.» بااین حال، نفت برنت و وست تگزاس اینترمدیت، معاملات هفته جاری را با بیش از یک درصد افزایش به پایان می‌رسانند، زیرا امیدهای کاهش نرخ بهره توسط فدرال رزرو وجود دارد که می‌تواند رشد اقتصادی و تقاضا برای نفت را افزایش بدهد. بر اساس گزارش رویترز، کاهش تعداد دل‌های نفتی فعال در آمریکا به پایین‌ترین حد خود در چهار سال گذشته در هفته جاری، از قیمت‌ها حمایت کرد است.

خبر

انگلیس در دهه ۲۰۳۰ با بحران تأمین گاز طبیعی مواجه می‌شود

سازمان ملی سیستم انرژی انگلیس (NESO) هشدار داد این کشور به خاطر کاهش شدید تولید و وابستگی به واردات، احتمالاً در دهه ۲۰۳۰ با مخاطرات جدید در تأمین گاز طبیعی مواجه می‌شود. به گزارش خبرگزاری تسنیم به نقل از اوپل پرایس، سازمان ملی سیستم انرژی انگلیس (NESO) در گزارشی جدید هشدار داد این کشور احتمالاً در دهه ۲۰۳۰ با مخاطرات جدید در تأمین گاز طبیعی مواجه می‌شود؛ زیرا کاهش شدید تولید داخلی، این کشور را بیش از پیش به واردات وابسته می‌کند. اولین ارزیابی سیاست‌نامه امنیت تأمین گاز NESO در فصل زمستان این سال هادی ۲۰۳۰ تا ۲۰۳۶ متمرکز بود و تحت مسوولیت جدید این سازمان به عنوان برنامه‌ریز سیستم گاز انگلیس انجام‌شد. این ارزیابی نشان می‌دهد تحت شرایط آب‌وهوایی معمول فصلی، عرضه گاز برای تأمین تقاضا کافی خواهد بود. تأمین گاز فعلاً از طریق فلات قاره بریتانیا و واردات از طریق خطوط لوله از نروژ، واردات گاز طبیعی مایع و خطوط لوله اروپا ذخیره‌سازی گاز و بیومتان صورت می‌گیرد. NESO اعلام کرد سهم نسبی این منابع در طول زمان کاهش خواهد کرد که بیشتر تحت تأثیر کاهش طبیعی بلندمدت تولید فلات قاره بریتانیا است، روندی که از اوایل دهه ۲۰۰۰ قابل‌مشاهده بوده است. اگرچه شرایط معمول تهدیدی برای عرضه تقاضا نیست، اما NESO هشدار داد «هنگام آزمایش در کنار سووهای اوج تقاضا، در ۲۰۳۰ تا ۲۰۲۵ خطر جدیدی برای امنیت تأمین گاز بریتانیا ظهور می‌کند.» این سازمان اعلام کرد حتی زمانی که تمام شبکه و تأسیسات گازی سالم و عملیاتی باشند این خطر تنها در شرایط کندی‌روند کربن زدایی آشکار می‌شود، جایی که انتظار می‌رود تقاضای اوج گاز نزدیک‌به یا حتی بالاتر از انتظارات فعلی باشد. در سناریوی نامحتمل از دست رفتن بزرگ‌ترین تأسیسات گازی، عرضه گاز برای تمام مسیرها در ۲۰۳۰ تا ۲۰۳۱ کم‌تر از تقاضای مورد انتظار خواهد بود. این سازمان تأکید کرد ترکیبی از اقدامات برای کاهش خطرناک ناشی از امنیت عرضه لازم خواهد بود که شامل کاهش تقاضای اوج روزانه گاز از طریق کربن زدایی، حداکثرسازی عرضه از زیرساخت‌های موجود و توسعه زیرساخت‌های جدید تأمین گاز می‌شود. تولید نفت و گاز در دریای شمال بریتانیا در دهه ۲۰۰۰ کاهش یافته و تعدد انگلیس به‌منوعه‌های پروژه‌های جدید و عدم اصلاح نظام مالیاتی، سخت‌گیرانه بازگشت روند کاهش تولید را دشوار می‌کند.

نفت و انرژی

روایت «تعادل» از یک توقف ضروری در شاهراه انرژی ایران و عراق

هفته‌ای که گاز در مرزها مکث کرد

کلناز بر نوی مهر |

در روزهایی که بغداد انتظار روزهای آرام‌تری را برای آماده‌سازی زیرساخت‌ها و آمادگی برای اوج بار زمستانی داشت، اعلام‌ناگهانی قطع یک‌هفته‌ای صادرات گاز ایران، فضای صنعت برق عراق را به حالت فوق‌العاده وارد کرد. اما این توقف، همان‌طور که مسوولان عراقی تأکید می‌کنند، نه نشانی از اختلاف، بلکه نتیجه تعمیرات ضروری در خطوط لوله‌ای است که شریان حیاتی نیروگاه‌های برق عراق محسوب می‌شود. توقفی برنامه‌ریزی‌شده نه نشانه اختلاف، بنابراین اعلام‌احمد موسی‌العبدی، سخنگوی وزارت برق ایران رسماً به بغداد اطلاع داده است که صادرات گاز به مدت یک هفته به‌طور کامل متوقف خواهد شد. این تصمیم به دلیل انجام تعمیرات و عملیات نگهداری روی خطوط انتقال گاز در خاک ایران اتخاذ شده است؛ اقداماتی که به گفته کارشناسان بخش انرژی، هر چند کم‌جوفه کوتاه‌مدت می‌شود، اما برای جلوگیری از خطرات جدی‌تر و قطع‌های طولانی‌مدت در آینده ضروری است.

سه روز از این توقف گذشته و چهار روز دیگر نیز باقی مانده است. مسوولان عراقی تأکید دارند که این یک عملیات فنی و موقت است و از تباطؤی با مسائل سیاسی، بدیهی‌های گذشته یا تغییر قراردادها ندارد. این اعلام شفاف، فضای رسانه‌ای عراق را از گمانه‌زنی‌های منفی که معمولاً در چنین وقعه‌هایی شکل می‌گیرد، دور کرده است. چرانوقف صادرات گاز، عراق را در وضعیت حساس قرار می‌دهد؟ عراق برای تأمین برق پایدار، به حدود ۲۵ هزار مگاوات ظرفیت تولید نیاز دارد. هر چند طی سال‌های اخیر ظرفیت نصب‌شده کشور افزایش یافته، اما بخش قابل‌توجهی از نیروگاه‌ها وابسته به سوخت گاز هستند. در این میان، حدود یک‌سوم برق عراق با استفاده از گاز وارداتی ایران تولید می‌شود؛ گازی که مسیر تأمین آن نسبت به سایر منابع، پایدارتر و در دسترس‌تر بوده است. گاز ایران به دلیل کیفیت، فشار مناسب و سازگاری فنی با نیروگاه‌های عراق، نقش ستون فقرات تولید برق این کشور را ایفا می‌کند. در نتیجه، حتی یک توقف چندروزه در پمپاژ می‌تواند فشار زیادی بر وزارت برق وارد کند، به‌ویژه در فصلی مانند زمستان که مصرف خانگی رو به افزایش می‌گردد. واکنش وزارت برق عراق: کنترل بحران بدون خاموشی گسترده در مواجهه با توقف صادرات گاز ایران، وزارت برق عراق به سرعت وارد فاز عملیاتی شد. احمد موسی‌العبدی اعلام کرده است که سوخت جایگزین با همکاری وزارت نفت تأمین و به نیروگاه‌ها رسانده شده است. تولید برق فعلاً تحت کنترل است. هیچ خاموشی گسترده‌ای گزارش نشده

و نیروگاه‌ها با وجود کمبود گاز فعال هستند. این رویکرد نشان می‌دهد که بغداد از تجربه سال‌های گذشته درس گرفته و برای شرایط اضطراری سناریوهای مناسبی تدوین کرده است. البته استفاده از سوخت مایع، هر چند مانع خاموشی‌های سراسری می‌شود، اما معایبی دارد: هزینه محدود پمپاژ گاز ایران در موعد اعلام‌شده از سر گرفته‌شود و همکار ی انرژی ایران و عراق؛ از قرارداد پنج‌ساله نام‌دیریت فصول بر فشار روابط ایران و عراق در حوزه انرژی سابقه‌ای چندساله دارد و قرارداد های مختلفی برای واردات گاز و برق میان دو طرف امضا شده است. تازه‌ترین این اسناد، تمدید قرارداد صادرات گاز ایران به مدت پنج سال است که در ۸ فروردین ۱۴۰۳ در بغداد میان «حیدر چگنی» مدیرعامل وزارت نفت ملی گاز ایران و «یاد علی فاضل» وزیر برق عراق به امضا رسید. بر اساس این قرارداد، ایران روانه تا ۵۰ میلیون مترمکعب گاز به عراق صادر می‌کند. اما حجم صادرات در طول سال ثابت نیست و طبق توافق،

فرصت‌های پنهان قوانین برای گذار از بحران آب

فروش آب است، گاه مانع همکاری کامل با سیاست‌های کاهش مصرف و اجرای قانون توسعه و بهینه‌سازی مصرف آب شهری و روستایی می‌شود، اظهار کرد. قانونی که با وجود انسجام بالا و پیوند میان چندین‌وزارتخانه، همچنان در بسیاری از بندهایش مغفول مانده است. به گفته وی یکی از چالش‌های اساسی در حکمرانی آب شهری، تعارض نهادهای میان‌شهرداری‌ها و شرکت‌های آب و فاضلاب است؛ به‌ویژه در صدور پروانه بهره‌رداری. تعیین کاربری و صدور انشعاب، او ادامه داد: بخش‌هایی از قانون تأسیس شرکت‌های آب‌وفاضلاب و دستورالعمل مرجع عملیاتی تعرفه آب، بر گرفته از قانون شهرداری‌هاست و همین موضوع موجب شده که در برخی موارد مدیریت یکپارچه آب دچار وقفه و نامهارنگی شود.

این کارشناس مدیریت منابع آبی با بیان اینکه در میان اسناد قانونی حوزه آب «دستورالعمل مرجع عملیاتی تعرفه آب و خدمات دفع فاضلاب» مصوب ۱۳۷۵ جایگاه ویژه‌ای دارد، متنی که اگر چه ظرفیت بالایی برای کمک به مدیریت بحران دارد، اما فرآیند تصویب آن در حد مصوبه هیات وزیران پیش نرفت و اجرای آن نیز به‌طور کامل محقق نشد.

وی ادامه داد: این دستورالعمل می‌تواند مبنای طراحی یک سیاست دو گانه برای مدیریت مشترک باشد، مشترک آن که بازگذاری جدیدی در شهر ایجاد نکرده‌اند، از

اما اگر های انتقال آب دریا به پایتخت

یک کارشناس حوزه آب گفت: اگر انتقال آب قرار است صورت گیرد، مباحث فنی و محیط زیستی و اقتصادی باید بررسی شود. باید مطالعه‌شود که آیا طرح عمرانی شایستگی تأمین اعتبار دارد یا خیر، سپس درست و نایط‌فانه تصمیم‌گیرییم. در بخش مختراری در میان مصرف‌کنندگان، باید از ارزیابی شیرین‌سازی و انتقال آب در دیابری تهران اظهار داشت: اینکه تهران نیازمند منابع آب بیشتر است تقریباً پذیرفت‌شده، هر چند نیازمند پایش کمی و کیفی و پیوسته‌از منابع و مصارف آب است تا بررسی شود که آیا باید انتقال آب داشته باشیم یا خیر. برای اطلاع از میزان مصرف پایدار پروژه‌های ساختمانی در حال ساخت، مشترکان موجود و مشترکانی که در حال ساخت هستند و همچنین افزایش شبکه اطلاع دقیق داشت، باید آمار جامع و بروز از حجم کارهای ساختمانی و هدررفت‌از شبکه داشته باشیم.

وی تصریح کرد: در حال حاضر در تهران ۶ سد تأمین‌کننده آب شرب داریم که از این تعداد ۲ منبع در مسیر مشترک هستند، همچنین ۷۰۰ چاه آب زیرزمینی داریم که شمار قابل‌توجهی از آنها خشک شده و نیاز به پایش دارند که بدین‌جهت هم‌زمان افت‌سالات‌دارند و حجم آبدهی مشخص شود، همچنین باید چاه‌های فضای سبز و سپاب تصفیه شده بررسی شوند، از ۵۰۰ حلقه چاه فضای سبز حدود ۳۰۰ چاه قابل استفاده است که می‌توان با اصلاحات و بهبود کیفیت به‌شبه شبکه آب شهری اضافه کرد. این تحلیلگر حوزه آب گفت: باید بدانیم که آیا برای جمعیت حدود ۱۷

در دوره سرد و گرم سال متناسب با نیاز داخلی ایران کاهش و افزایش می‌یابد. با توجه به این چارچوب، توقف چندروزه اخیر یک وقعه غیرعادی تلقی نمی‌شود؛ در قالب فعالیت‌های تعمیراتی و نگهداری قابل‌توجه است از سوی فنی با پیام‌های استراتژیک» توصیف کرد. این توقف نشان داد: وابستگی شدید عراق به گاز ایران همچنان ادامه دارد. شبکه برق عراق به‌رغم فشار، اعطاف‌پذیری قابل‌قبولی پیدا کرده است. همکاری دو کشور در حوزه انرژی پایدار است و این توقف، خللی در روابط وارد نکرده است. نیاز عراق به توسعه منابع داخلی و تنوع‌بخشی به سبد انرژی بیش از هر زمان دیگری نمایان شد. در نهایت، همان‌طور که سخنگوی وزارت برق عراق اعلام کرد، پمپاژ گاز از چهار روز دیگر از سر گرفته خواهد شد. اما اهمیت اصلی این رویداد در یادآوری این نکته است که امنیت انرژی عراق، بیش از هر چیز، به سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های داخلی و تقویت همکاری با همسایگان وابسته است. ایستگاهی کوتاه‌در مسیر گازی تهران - بغداد، اما درس آموز برای آینده شبکه برق دومین سال‌های اخیر با آن دست‌وپنجه نرم کرده است. ۴. افزایش

هزینه‌های عملیاتی دولت عراق دولت ناچار است برای سوخت جایگزین هزینه بیشتری بپردازد؛ موضوعی که بر بودجه انرژی اثر گذار است. توقفی کوتاه، اما پر معنا توقف یک‌هفته‌ای صادرات گاز ایران به عراق را می‌توان «وقفه‌ای فنی با پیام‌های استراتژیک» توصیف کرد. این توقف نشان داد: وابستگی شدید عراق به گاز ایران همچنان ادامه دارد. شبکه برق عراق به‌رغم فشار، اعطاف‌پذیری قابل‌قبولی پیدا کرده است. همکاری دو کشور در حوزه انرژی پایدار است و این توقف، خللی در روابط وارد نکرده است. نیاز عراق به توسعه منابع داخلی و تنوع‌بخشی به سبد انرژی بیش از هر زمان دیگری نمایان شد. در نهایت، همان‌طور که سخنگوی وزارت برق عراق اعلام کرد، پمپاژ گاز از چهار روز دیگر از سر گرفته خواهد شد. اما اهمیت اصلی این رویداد در یادآوری این نکته است که امنیت انرژی عراق، بیش از هر چیز، به سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های داخلی و تقویت همکاری با همسایگان وابسته است. ایستگاهی کوتاه‌در مسیر گازی تهران - بغداد، اما درس آموز برای آینده شبکه برق دومین کشور بزرگ عربی.

کرده است: این کارشناس ارشد مدیریت منابع آبی با وجود این، رشد مستمر تقاضای انشعاب و فشار برای تأمین آب، عملاً فرصت اجرای کامل این قانون را از بین برده است؛ در حالی که اجرای آن می‌توانست بخشی از فشار بحران آب را کاهش دهد. مختاری تأکید کرد: در صورت تفکیک دوزارتخانه «آب» و «انرژی» و اصلاح دامنه اختیارات شهرداری‌ها در طرح‌های جامع و تفصیلی، می‌توان بخشی از بار پروژه‌های توزیع آب شهری را از دوش شرکت‌های آب‌وفاضلاب برداشت. به گفته وی شهرداری‌ها امروز منابع مالی گسترده‌ای صرف پروژه‌های غیرضروری شهری می‌کنند؛ در حالی که بخش مهمی از این منابع می‌تواند به توسعه شبکه آب‌رسانی، کاهش هدررفت و مدیریت مصرف اختصاص پیدا کند. این کارشناس حوزه مدیریت منابع آبی گفت: بررسی قوانین موجود نشان می‌دهد که حل بحران آب تهران تنها در گرو ساخت یا انتقال آب نیست، بلکه بهره‌گیری هوشمندانه از ظرفیت‌های پنهان قوانین جاری می‌تواند مسیر جدیدی برای تاب‌آوری شهری فراهم کند. به گفته مختاری از یکسو، با تعریف نقش مشترک آن‌ولی و دولتی، و پایدار را توانمند پیش‌برد؛ از سوی دیگر، اجرای کامل قوانینی مانند قانون توسعه مصرف آب و بازنگری نهادی در ساختار مدیریت شهری، می‌تواند تهران و سایر کلانشهرها را از مسیر فعلی بحران دور کند.

است، مشارکت مردمی یا به عبارت دقیق‌تر مشارکت بهره‌برداران منابع آب، همان ستونی است که دست کم سه هزار سال، منابع آب و جغرافیای فلات ایران را پایدار نگه داشته‌بود. اکنون برای گذار از آن‌رو مسالمت‌آمیز از اشتگی‌ها و واو‌اگرایی‌های پدیدآمده در بهره‌رداری از منابع آب لازم است از زیربنای شروع و مدیریت مشارکتی منابع آب رادر دشت‌ها مستقر کرد. چندی پیش عباس علی‌آبادی در خصوص اظهارات مطرح‌شده برای انتقال آب از خلیج فارس به تهران توضیح داده که تولید حجم قابل‌توجهی آب شیرین در حاشیه خلیج فارس از برنامه‌های مهم وزارت نیرو است؛ آب شیرین کن‌های عظیمی در چابهار، بندرعباس و استان خوزستان در دست ساخت است. تلاش می‌کنیم بازده اقتصادی این موضوع را به قدری بالا ببریم که برای بخش خصوصی جذابیت سرمایه‌گذاری داشته باشد. وزیر نیرو در ادامه یادآوری کرده است که اگر آب مناطق جنوبی را به این طریق تأمین کنیم، امکان استقرار جمعیت در مناطق جنوبی کشور هم فراهم می‌شود و بار جمعیتی به آنجا منتقل خواهد شد؛ همچنین از آب مناطق بالادست می‌توانیم مسیری برویم که به اعتدالی نظام یکپارچه کشور هم کمک می‌کند و وقتی این کار را انجام بدهیم، منابع و امکانات کشور در جای بهتری هزینه می‌شود؛ وی مطرح کرد: اجرای پروژه‌های انتقال آب برای تهران را در شرایط کنونی مایه گرفتار آب آل‌گود عنوان و تأکید کرد: کلید اصلی دستیابی به راه‌های دشوار یادشده، استقرار مدیریت مشارکتی منابع آب در قلمرو هر کدام از دشت‌های کشور

تعادل

رویداد

سوخت هواپیماهای

بارورسازی ابرها با نرخ ۳۰ درصد محاسبه می‌شود

با تصویب هیات وزیران قیمت سوخت مورد نیاز هواپیماهای فعال در اجرای پروژه‌های بارورسازی ابرها حداقل سی درصد (۳۰٪) نرخ خرید سوخت از پالایشگاه‌ها در سال ۱۴۰۴ است. به گزارش ایلنا، تصویب‌نامه هیات وزیران در خصوص تعیین قیمت سوخت مورد نیاز هواپیماهای فعال در اجرای پروژه‌های بارورسازی ابرها با امضای محمدرضا عارف، معاون اول رییس‌جمهور ابلاغ شد. بر اساس این تصمیم از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه، قیمت سوخت مورد نیاز هواپیماهایی که در چهارچوب اجرای پروژه‌های بارورسازی ابرها فعالیت می‌کنند معادل مبلغ سوخت هواپیماهای مسافربری و بر اساس جزو ۱-۲ بند ب تبصره ۳ قانون بوده‌جه ۱۴۰۴ کل کشور محاسبه می‌شود. شیوه‌نامه مربوط به معرفی هواپیماهایی که مشمول دریافت یارانه مذکور خواهند بود، توسط سازمان توسعه و بهره‌برداری فناوری‌های نوین آب‌های جوی وزارت نیرو و با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط تهیه و توسط وزیر نیرو ابلاغ خواهد شد.

احتمال تثبیت سیاست

تولید نفت اوپک پلاس

برای سه‌ماهه اول ۲۰۲۶

انتظار می‌رود ۸ کشور عضو اوپک پلاس که در سال ۲۰۲۵ به تدریج تولید خود را افزایش داده‌اند، سیاست توقف افزایش تولید را در سه‌ماهه اول ۲۰۲۶ در پیش بگیرند. به گزارش تسنیم به نقل از رویترز، طبق گفته برخی نمایندگان در ائتلاف اوپک پلاس، این گروه احتمالاً سطح تولید نفت را در اجلاس روز یکشنبه بدون تغییر نگه داشته و بر سر مکانیسمی برای ارزیابی حداکثر ظرفیت تولید اعضا توافق خواهد کرد. انتظار می‌رود ۸ کشور عضو اوپک پلاس که در سال ۲۰۲۵ به تدریج تولید خود را افزایش داده‌اند، سیاست توقف افزایش تولید را در سه‌ماهه اول ۲۰۲۶ در پیش بگیرند. در این حال، نفت برنت و وست تگزاس اینترمدیت، معاملات هفته جاری را با بیش از یک درصد افزایش به پایان می‌رسانند، زیرا امیدهای کاهش نرخ بهره توسط فدرال رزرو وجود دارد که می‌تواند رشد اقتصادی و تقاضا برای نفت را افزایش بدهد. بر اساس گزارش رویترز، کاهش تعداد دل‌های نفتی فعال در آمریکا به پایین‌ترین حد خود در چهار سال گذشته در هفته جاری، از قیمت‌ها حمایت کرد است.

ادامه از صفحه اول

اهمیت بالای خدمت

در تجارت

خوشه‌های صنعتی، روزگاری ابتکاری محلی بودند؛ امروز به ابزار ملی توسعه منطقه‌ای بدل شده‌اند. خوشه صنعتی، اجتماع بنگاه‌هایی است که با اشتراک دانش، زیرساخت، بازار و فناوری هزینه تولید را کاهش می‌دهند و توان رقابتی می‌آفرینند. این الگو، «حمایت» نیست؛ ساختار حکمرانی برای تقویت بهره‌وری ملی است. نقش دولت نه مالکیت و نه تصدی‌گری، بلکه فراهم کردن زیرساخت، تسهیل همکاری و کاهش هزینه مبادلات است. وقتی خوشه‌ها به خدمات مشترک مالی، آموزشی و صادراتی دست یابند، به موتور رشد منطقه‌ای و ستون توسعه متوازن کشور تبدیل می‌شوند.

در سوگ اسکناس کاغذی و پول سکه‌ای!

ما دلخوش به چند عدد و رقمی هستیم که بانک‌ها نشانمان می‌دهند: مشکل زمانی جدی‌تر می‌شود که بدانیم اوضاع سیستم بانکی هم چندان مطلوب نیست. مشکلات بانک آینده، بانک مل و... نشان می‌دهد که وضعیت نظام بانکی به اصلاحات جدی نیاز دارد. به همین دلیل است که رییس‌جمهور از نیازتوان اصلاح نظامات بانکی و بودجه‌ای و... صحبت می‌کند. به نظر من لازم است، اقتصاددان‌ها و اساتید دانشگاهی در خصوص ضرورت بازآفرینی فرهنگ استفاده از اسکناس هم بحث و تبادل نظر کرده و محتوا تولید کنند تا نشانده‌ای از این فرهنگ به‌همه زیبای‌هایش برای نسل‌های آینده به یادگار بماند.